

Suomas

GIRJERÁDJU

lea juohkeovtta nuvttá vuodđobálvalus

Suopma atná árvvus oahpu

Virggálaš gielat leat suoma- ja ruođagiella, sámiid ruovttuguovllus bálvalusat galget fálluojuvvot maid sámegillii.

Suomas orrot
5,5 miljovna olbmo.

Badjel 100 000 orru
gávpoga leat ovcci.

Suomas leat 311 gieldda.

Unnimus gielddas Luhankas
leat 734 orru.

Gaskamearálaččat
oba riikkas orrot
18 olbmo/km².

Oaivegávpotguovllus leat
1,15 miljovna orru.

Buohkaide oktasaš, nuvttá
vuodđoskuvla, maiddái joatkkaoahput
universitehta rádjái leat eanas nuvttá.

Badjel 15-jahkásaččain 71 % lea
čadahan dutkosa vuodđodási maŋŋel.

Suomas almmolaš bálvalusat
fálluojuvvojit viidát digitalalažžan.

Digimáhtohemiide ordnejuvvo doarjja,
girjerájut leat fárus veahkeheame.

Studeantačállimat dahkkojuvvoje
Suomas digitalalažžan jagi 2019.

Suopmelaččaid internehta atnu
ahkejoavkkuid mielde

16–24	100 %
25–34	100 %
35–44	99 %
45–54	99 %
55–64	91 %
65–74	75 %
75–89	37 %

Girjerádju lea buohkaide rabas ja nuvttá

Áššehas

finai girjerájus 9 háve

Girjerájus olbmot fitne
oktiibuot 50 miljovna
háve.

Girjerájuid lágidan
dáhphusaide ja
skuvlejumiide oassálaste
1,4 miljovna olbmo.

Girjerádju lea
buohkaide rabas sadji.

282
váldogirjeráju

437
oalgegirjeráju

135
girjerádjobiilla

Almmolaš girjerájut
854

dagai 15,4 luoikkaheami

1,9 miljovna áššehasa
luoikkahe almmolaš
girjerájus jagi 2018.

Girjerádjogoartta sáhtta
háhkát Suomas orru.

Buot girjerájuin leat
fállun e-girjjit ja eatnasiin
maid bláđit, musihkka
ja sierralágán gurssat
fierpmis ruovttuin
geavaheami várás.

58 € /

Almmolaš girjerájuid
doibmii adnojuvvui
58 euro/orru.

Giieldain lea ovddasvástádus
girjerájuin, stáhta oassálastá
ruhtadeapmái.

Oahpahas- ja kulturministeriijas
lea ovddasvástádus álbmotlaš
girjerádjopolitihkas ja dat stivre
girjerádjodoaimma ordnema
gielddain.

Girjerádju lea lágas mearriduvvon nuvttá vuodđobálvalus

Suomas gielddain lea ovddasvástádus almmolaš girjerájuin. Áššehasaide bálvalus lea nuvttá. Dat ruhtaduvvo stáhta ja gielddaid bušeahtas.

Vuosttaš girjerádjoláhka ásaheavvui jagi 1928 ja ođđaseamos bodii vuoiemáii jagi 2017.

§ Girjerádjolága ulbmilin lea ovddidit:

- 1) álbmoga ovttaveardásaš vejolašvuodaid čuvgehussii ja kultuvrii;
- 2) dieđu oažžašuvvama ja geavahusa;
- 3) lohkan kultuvrra ja mánggabeallásaš lohkanmáhtu;
- 4) vejolašvuodaid eallenagi oahppamii ja máhtu gárgeheapmái;
- 5) aktiivvalaš riikkavulošvuoda, demokratiija ja sátnefriiddjavuoda.

Ulbmila ollašuhhtimis vuolggasadjin leat searvvušvuoha, mánggaárvosašvuoha ja kultuvrralaš mánggalágánvuoha.

Almmolaš girjeráju doibmii gullá Suomas maid aktiivvalaš lohkanmáhtu ovddideapmi buot ahkeluohkái. Riikkavuložiid digimáhtut dorjojuvvojit mángga ládje ja girjeráju sadji lea atnimis kulturdáhpáhusaide, čoahkkanemiide, bargamii ja oahppamii.

Allaskuvlagirjerájut, Álbmotgirjerádju, Riikkabeivviid girjerádju

Eará gielddaid girjerájut, spesiálagirjerájut

Girjerájuid gielddaidrasttildeaddji oktasaš čoakkáldagat ja bálvalusat

Iežas gieldda eará girjerájut

Lagasgirjerádju

Girjerádjogoartta oažžu Suomas vaikko man almmolaš girjerájuin ja lagasgirjerádju lea viežžanbáikin oba girjerádjofierpmádaga materiálii. Suomas measta buot materiáldaid sáhtá luoikkahit ruoktot. Maiddái Riikkabeivviid girjerádju, Álbmotgirjerádju ja allaskuvlagirjerájut leat buohkaide rahpasat.

Almmolaš girjeráju bakte oažžu maid áššehasvuoda Celia-girjerájuin, mii fállá fierpmis lohkanestálaččaide jietnagirjiid, maid sáhtá guldalit.

Mánggagielalaš girjeráju, Ruoššagielalaš girjeráju ja Sámeagielalaš girjeráju, mat doibmet riikkavidosat, materiála sáhtá dingot iežas lagasgirjerájuin. Fállun leat girjiid measta čuođi gillii.

Almmolaš girjeráju barggut

§ Girjerádju galgá fállat beassama materiálaide, dihtui ja kultursisdoaluide.

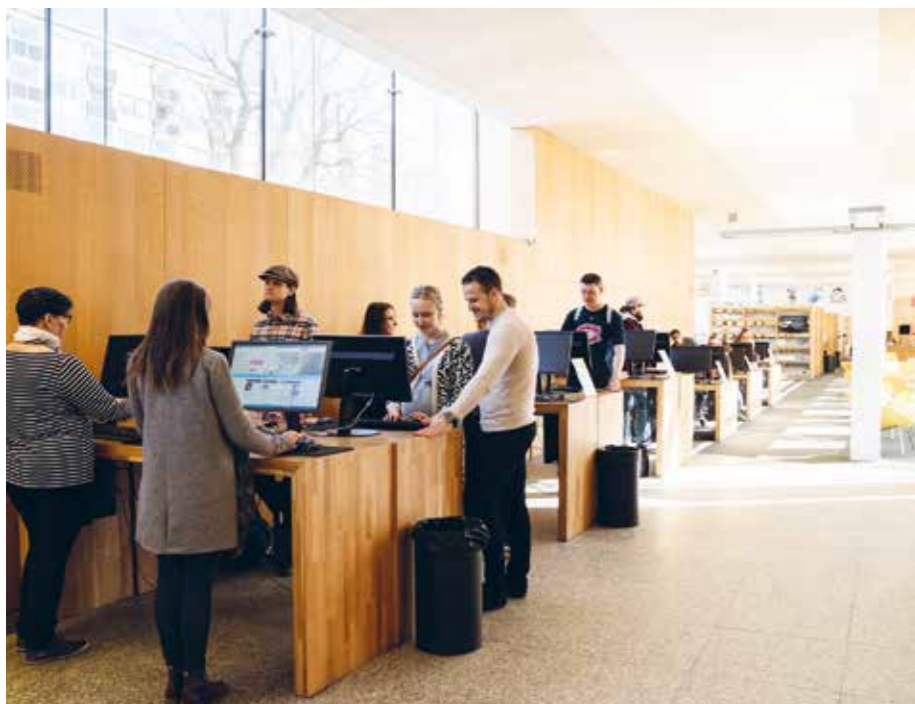
§ Girjerádju galgá doalahit mánggabeallásaš ja ođasnuvvi čoakkáldaga.

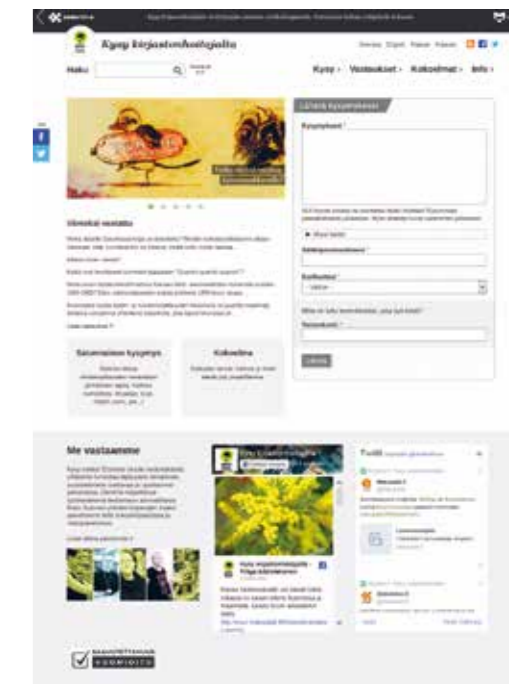
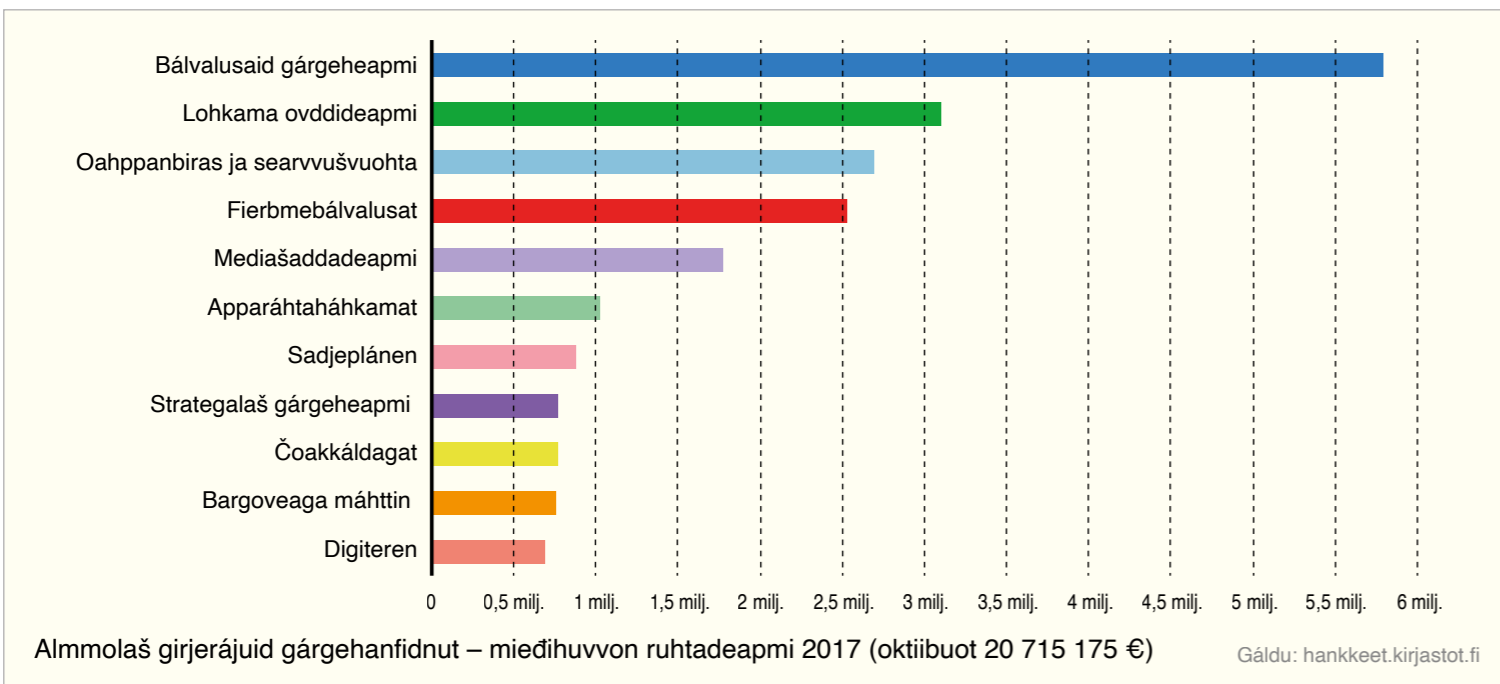
§ Girjeráju doaibma ovddida lohkama ja girjjálašvuoda.

§ Girjerádju galgá fállat diehtobálvalusa, bagadallama ja doarjaga dieđu háhkamii ja atnui sihke mánggabeallásaš lohkanmáhttui.

§ Girjerádju galgá fállat sajiid oahppamii, buđaldeapmái, bargamii ja riikkavulošbargui.

§ Girjerádju galgá ovddidit servodatlaš ja kultuvrralaš ságastallama.

Suopmelaš girjerájut gárgehuvvojit girjerájuid ovttasbargguin

Almmolaš girjerájut galget fállat riikka juohke guovllu orruide ovttavardáasaš bálvalusaid. Girjerádjodoaimma gárgeheami várás lea lágas ásahuvvon doaibma riikkaviidosaš ja guvllolaš gárgeheamis. Girjerájus, mii dikšu riikkaviidosaš gárgehanbarggu, lea ovddasvástádus oktasaš fierbmebálvalusaid gárgeheamis ja bajásdoallamis sihke kommunikašuvnnas ja girjerájuid ovttasbarggu ovddideamis.

Ovcci girjerájus, mat dikšot guvllolaš gárgehanbarggu, leat iežaset guovlluin ovddasvástádus máhtu gárgeheamis sihke ovttasdoaimmamis.

Riikkaviidosaš ja guvllolaš gárgeheapmi ruhtaduvvo oahpahus- ja kulturministeriija bušeahtas. Girjerájut sáhttet maid ohcat fidnoruđa gárgeheapmái, prošeavttaide ja ođđa bálvalusaid geahččelemiide. Dáid fidnoruđaid mediheami ja anu stivrejit guovlohálddahusa girjerádjoeiseválddit, mat skuvlejit girjerádjobargiid maiddái juridihka ja hálddahusa áššiin.

Gárgehanbargu lea maŋemus jagiid orienteren earenoamážit lohkama ovddideapmái, oahppanbirasiidda ja fierbmebálvalusaide sihke mediašaddadeapmái. Jagi 2020 álggu rájes Seinäjoki gávpotgirjerájus lea riikkaviidosaš sierrabargu mánáid ja nuoraid lohkama ja lohkanmáhtu ovddideamis.

Almmolaš girjerájuid eaktodáhtolaš ovttasdoaimman

Measta buot almmolaš girjerájut doibmet mángga gieldda ovttasbargofierpmádagas, goas áššehasat sáhttet atnit ovttain girjerádjogoarttain mángga gieldda bálvalusaid. Dáiguin girjerádjobovjiiin leat oktasaš fierbmeseiddut, girjerádjobuogádagat ja várrehusgurgadasat.

Almmolaš girjerájut háhket vuoigatvuodaid e-materiálaide oktasaš oastinorganisašuvnna, Almmolaš girjerájuid konsortašuvnna bakte. Konsortašuvdna šiehtadallá soahpamušaid, maidda gielda sáhtta searvat. Oassi materiálain háhkkojuvvo njuolga bálvalusaddiin.

Oassi gielddain gárgehit ja bajásdollet oktasaččat rabas gáldokoda girjerádjobuogádagat Koha.

Mánggat girjerájuid gárgehanfidnut bargojuvvojit ovttasrádiid mángga gieldda gaskka, daningo eaktodáhtolaš girjerájuid searvamat, girjerádjoboavjijit, doibmet dego guovlogirjerádjun, main leat čoakkáldatovttasbarggu lassin oktasaš doaimmamálet. Girjerájut leat iežaset guovlluid aktiivvalaš doaimmit. Ovttasbargu servviiguin, fitnodagaiguin ja gieldda eará doaimmiiguin lea ealas.

Girjerájut oassálastet maid álbmotlaš kampánjaide ja fáddávahkuide. Lohkama ovddideapmi, riikkavuložiid digimáhtuid doarjun, buotahkásaččaid mediašaddadeapmi sihke sierralágán kultuvrii gullevaš riikkaviidosaš lášmadis doaimmat jokset olbmuid maid girjerájuid bakte.

Almmolaš girjerájuid ráđđi

Almmolaš girjerájuid ráđđi lea girjerájuid oktasaš doaibmaorgána, mii ráhkada ávžžuhusaid, cealkámušaid, oktasaš geavadiid ja vällje almmolaš girjerájuid ovddasteddjiid iešguđetlágán riikkaviidosaš bargojoavkkuide. Ráđđi váldá maid

girjerájuid ovddas beali iešguđetlágán hálddahaš fidnuide, mearrádušaid dehe plánaide. Ráđđi ovddasteaddjit välljejuvvojit guovlluid mielde girjerádjobargiid gaskavuodas.

Girjerádjosearvvit

Suoma girjerádjosearvi lea siviila-organisašuvdna, mii bargá almmolaš girjerájuid bargoeavttuid buorideami várás. Dan lahtut leat eanasiin priváhtaolbmot, girjerájuid ámmátolbmot ja maiddái girjerájuid ustibat.

Finlands svenska biblioteksörening lea searvi, mii doaibmá Suoma

ruoŋagielaš girjerádjoámmátolbmuid ja ruoŋagielaš girjerádjoaimma ovddideami várás. Doaibmanvuogit leat proševttat, skuvlen ja dutkan sihke dáhpáhusat ja diedáhus.

Girjerádjosearvvit ja daid lahtut barget aktiivvalaččat suorggi riikkaidgaskasaš organisašuvnnain, IFLAs ja EBLIDAS.

Girjerádjosektoraidgaskasaš álbmotlaš ovttasbargu

Suomelaš girjerájut barget lávga ovttasbarggus álbmotlaš, oktasaš infrastruktuurra gárgheamis. Sátnerádjo- ja ontologiijabargu, logahallamii bidjan ja standárddat šiehtaduvvojit ovttas.

Álbmotgirjeráju bajásdoallan Finna.fi-bálvalus ovttastahtá girjerájuid, museaid ja arkiivvaid diehtovuoduid ovttas ohcanlaktii, man bakte sáhtá ohcat, earret metadieđu, de maid materiála, mii adnojuvvo fierpmis, áššegirjiid rájes gitta ealligovaide ja čuovgagovaid

rájes gitta girjiide. Mánggat almmolaš girjerájut atnet Finna-geavahanlavtta iežaset áššehasaide vásedin dahkkon fierbmegirjerádjun.

Girjerájuid, arkiivvaid ja museaid ovttasbargu lea riikkaviidosaš dásis deahtis. Oktasaš čovdosat guhkesáiggeseailluheamis, diehtoarkitektuvrras ja vuogádat-gárganeamis leat dahkan vejolažžan muitosektora oktiidoaibmama, mii lea riikkaidgaskasaččatnai hárvanaš.

Ministry of Education and Culture

kirjastot.fi
minedu.fi/kirjastot